

ВИСНОВОК

**фахового семінару кафедр англійської філології, іноземних мов для гуманітарних факультетів, перекладознавства та контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Категорія емотивності в англійській художній літературі XIX та XXI століття (гендерний аспект)» здобувача ступеня доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія»
Цинтар Наталі Василівни**

1. Актуальність теми дисертації

Актуальність дослідження зумовлена посиленою увагою лінгвістів у рамках особливої гуманістичної та антропоцентричної парадигми до вивчення проблематики «емоцій у мові». Тому у «лінгвістиці емоцій» одним із пріоритетних напрямків є дослідження текстів, які виражають «світ емоцій», зокрема тих мовних засобів, за допомогою яких письменник виражає своє ставлення до тих чи інших людей, явищ, фактів, передає свої емоції та почуття. Недостатнім є вивчення взаємозв'язку між гендерною специфікою свідомості носіїв мови та її емотивністю. З'ясування гендерних особливостей емотивного функціонування лексичних одиниць на вербальному та когнітивному рівнях в контексті творів різних літературних епох сприятиме правильній інтерпретації емотивного потенціалу мовлення.

З другої половини XX століття почалося комплексне вивчення цієї проблеми. І. Г. Торсуєва акцентувала увагу науковців на відсутності систематизації мовних засобів вираження емоцій. З часом кількість досліджень емотивності текстів зростає як серед вітчизняних, так і серед зарубіжних лінгвістів. Серед них В. Болотов, Е. Вольф, В. Гак, М. Городнікова, Ю. Малінович, Ю. Сорокін, В. Шаховський, А. Вежбицька, М. Гамзюк, F. Danes, E. Cassirer, R. Zwaan та ін. Питання співвідношення емотивності художнього тексту та гендеру наратора торкалися у своєму науковому пошуку наступні науковці: Є. П. Ільїн, Г. М. Бреслав, О. І. Горошко, І. Н. Андреева, К. Н. Суханова, А. П. Мартинюк, R. Lakoff, D. Tannen, Д. Вогел, С. Вестер, М. Хеесакер та С. Мадон, D. Spender, Р. Бурке, Т. Веір та Д. Гарісон, M. L. Newman, C. Groom, Johnson, J.T., Shulman, G.A., М. Вайнберг та ін.

Здійснений аналіз наукової літератури в галузі емотіології доводить, що на сьогоднішній день досліджені окремі аспекти проблеми функціонування емотивності художнього тексту. Відсутність комплексного порівняльного дослідження емотивної специфіки творів англійських авторів доби романтизму й постмодернізму та вплив гендеру наратора на реалізацію емотивності в художньому творі зумовлює актуальність обраної теми дослідження «Категорія емотивності в англійській художній літературі XIX та XXI століття (гендерний аспект)».

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дисертація виконана в рамках науково-дослідної теми кафедри германського, загального і порівняльного мовознавства Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича «Актуальні проблеми іноземної філології, перекладознавства та методики викладання германських і романських мов» (номер державної реєстрації: 0116U001434) і затверджена вченою радою Чернівецького національного університету (протокол № 2 від 24 лютого 2016 р.). Тема дисертації затверджена Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 13 від 21.11.17р.).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням, у якому викладено авторський підхід до: вивчення, систематизації й узагальнення теоретико-методологічних й методичних основ аналізу взаємозв'язку між емотивністю англійських художніх творів ХІХ та ХХІ століття і гендерної приналежності авторів. Цинтар Н.В. виокремила лексичні, стилістичні та синтаксичні засоби вираження емоцій на прикладах художніх творів авторів-чоловіків (АЧ) та авторів-жінок (АЖ) ХІХ та ХХІ століття у синхронії та діахронії. Дисертантка класифікувала та охарактеризувала емоційні концепти за аксіологічним принципом (позитивні, негативні, амбівалентні). Обґрунтовано, що емотивність твору є соціально та культурно детермінованою. Виявлено вплив гендеру наратора на репрезентацію емотивності художнього твору. Дисертантка проаналізувала гендерну відмінність емотивного фону та емотивної тональності творів в двох літературних епохах. Прослідковано динаміку аксіологічного фокусу емоційних концептів англійських авторів-чоловіків та авторів-жінок ХІХ та ХХІ століття.

Результати досліджень, які наведені у дисертаційній роботі та опубліковані у наукових статтях, належать авторці і є її науковим доробком.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором вирішень, висновків, рекомендацій

Результати, які наводить у дисертації авторка, є достовірними та обґрунтованими на науковому рівні. Комплексна наукова проблема, яку авторка розв'язує з використанням теоретичних та емпіричних методів, є детально обґрунтованою за допомогою результатів, отриманих у процесі аналізу 16 художніх творів (6400 сторінок) у жанрі соціально-побутового роману, який найбільш насичений лексичними, синтаксичними та стилістичними одиницями, що передають як емоції окремих героїв, так і емотивний фон та емотивну тональність всього твору. У результаті суцільної вибірки виявлено та проаналізовано близько 17000 мовних одиниць в 5000 емотивно-маркованих контекстах, що виконують функцію вираження емоцій. Дані емотіологічного дослідження інтерпретовано й статистично опрацьовано з використанням критерію χ^2 -квадрат (χ^2), а також коефіцієнта взаємної спряженості (K).

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Наукова новизна дисертації полягає у тому, що в роботі вперше виокремлено лексичні, стилістичні та синтаксичні засоби вираження емоцій на прикладах художніх творів авторів-чоловіків (АЧ) та авторів-жінок (АЖ) ХІХ та ХХІ століття у синхронії та діахронії; класифіковано та охарактеризовано емоційні концепти за аксіологічним принципом (позитивні, негативні, амбівалентні); обґрунтовано, що емотивність твору є соціально та культурно детермінованою; виявлено вплив гендеру наратора на репрезентацію емотивності художнього твору; проаналізовано гендерну відмінність емотивного фону та емотивної тональності творів в двох літературних епохах; прослідковано динаміку аксіологічного фокусу емоційних концептів англійських авторів-чоловіків та авторів-жінок.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

6.1. Публікації у періодичних наукових виданнях інших держав з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача

Цинтар Н. В. Лексичні засоби, що виражають емоції в англійських художніх творах авторів-чоловіків ХІХ-ХХІ стст. Urgent problems of philology and linguistics, Budapest, Nov. 2018. – С. 53-55 (Index Copernicus).

6.2. Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України

1. Цинтар Н. В. Невербальні засоби вираження емоцій в романі Луїзи Олкотт «Маленькі жінки» // Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики. – Чернівці, 2017. – Вип. 5. – С. 127–134.
2. Цинтар Н. В. Аналіз культурної специфіки емотивності у міждисциплінарній парадигмі // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. – Одеса, 2018. – Вип. 34, Т. 2. – С. 55–59 (Index Copernicus).
3. Цинтар Н. В. Вербалізація емоційних процесів в англійських прозових творах ХХІ століття. Закарпатські філологічні студії. Випуск № 4 Том 2 / редкол. І. М. Зимомря та ін. – Ужгород: Ужгородський національний університет, 2018. – С. 17-21.
4. Цинтар Н. В. Гендерний аспект функціонування лексико-семантичних засобів емотивності у англомовних художніх творах ХІХ та ХХІ стст. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Філологічні науки. Випуск № 47. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2018. – С. 133 – 137 (Index Copernicus).

5. Цинтар Н. В. Специфіка використання непрямой стилістичної номінації для вербалізації емотивності в англomовному художньому тексті. Науково-виробничий журнал «Держава та регіони. Серія: Гуманітарні науки» № 4 (55). – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2018. – С. 113 – 118.
6. Цинтар Н.В. Синтаксичні засоби вираження емотивності в англійських прозових творах ХІХ та ХХІ століття // Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство): Збірник наукових праць. – Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет, 2018. – № 10. – С. 150 – 153 (Index Copernicus).
7. Цинтар Н. В. Епітет та порівняння як засоби вербалізації емотивності в англomовному художньому творі. Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики: науковий журнал / редкол. В. І. Кушнерик та ін. – Чернівці : Видавничий дім «РОДОВІД», 2019. – С. 103 – 109.
8. Цинтар Н. В. Семантичний рівень емотивності англomовного дискурсу. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. – Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – Вип. 29. Том 4. – С. 89 – 96 (Index Copernicus).

У перелічених наукових статтях повною мірою відображені основні положення та результати дисертаційного дослідження.

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

1. Tsyntar N. Nonverbal means of expressing emotions in *A Mother's Love* by Rosie Harris. // Proceeding of the International Scientific Conference "Topical Issues of Science and Education". – Warsaw, Poland: 2017. – P. 3-5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://archive.ws-conference.com/wp-content/uploads/pw0094.pdf>
2. Цинтар Н.В. Емоції в лексичній семантиці прозових текстів. // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна філологія: Перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень», 23-24 червня 2017 року. – Одеса: Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», 2017. – С.61 – 64.
3. Цинтар Н. В. Емотивність сучасного англomовного дискурсу. // Proceedings of the Conference Modern philological research: a combination of

innovative and traditional approaches, April 27-28. – Tbilisi: Baltija Publishing. – P. 223 – 226.

4. Цинтар Н. В. Аналіз природи емоцій та людського фактору. // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання та проблеми розвитку сучасної мови та літератури», 17-18 серпня 2018 року. – Одеса: Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», 2018. – С. 75 – 79.
 5. Цинтар Н. В. Когнітивний аспект інтерпретації функціонування емоцій. // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Філологія та лінгвістика у сучасному світі», 24-25 серпня 2018 року. – Запоріжжя: Класичний приватний університет, – 2018. – С. 58 – 63.
 6. Цинтар Н. В. Методологія вивчення емотивної лексики. // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Мова і засоби масової комунікації на сучасному історичному етапі», 7-8 вересня 2018 року. – Львів: ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», – 2018. – С. 99 – 102.
 7. Tsyntar N. Gender difference in the emotional expressivity. // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Концептуальні проблеми розвитку філологічних наук у сучасному полікультурному просторі», м. Київ, 21-22 вересня 2018 року. – Київ: Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2018. – С. 42 – 44.
 8. Tsyntar N. Language and emotional cognition. Scientific and practical conference: Philology in EU countries and Ukraine at the modern stage, Baia Mare, December 21-22, 2018. – С. 74 – 76.
 9. Цинтар Н. В. Метафора як засіб непрямой стилістичної номінації емотивності тексту. // Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Гуманітарні, природничі та точні науки як фундамент суспільного розвитку» (м. Харків, 22-23 лютого 2019 року) / Наукове партнерство «Центр наукових технологій». – Харків: НП «ЦНТ», 2019. – С. 66 – 70.
 10. Цинтар Н. В. Розмежування категорій «емотивність», «експресивність» та «оцінність». // Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Мова та мовлення: лінгвокультурологічний, комунікативний та дидактичний аспекти», м. Кам'янець-Подільський, 20-21 листопада 2019 р. / редкол. Т. В. Калинюк (відп. ред.) та ін. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. – С. 111 – 115.
- 8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати**

Отримані результати розширюють і доповнюють теоретичні й практичні аспекти підготовки майбутніх філологів і мають важливе наукове значення для їхнього використання у навчальних курсах «Стилістика», «Лінгвокультурологія», «Міжкультурна комунікація», «Лексикологія», «Лінгвістика тексту», «Сучасні методи дослідження тексту» тощо, а також для подальших наукових розвідок в галузі «Емотіології».

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі, де вони можуть бути застосовані

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у можливості застосування її основних теоретичних положень та висновків у викладанні як в теоретичних, так і в практичних курсах зі стилістики англійської мови (розділи «Стилістика тексту», «Стилістика мовних одиниць»), лексикології (розділи «Семасіологія», «Фразеологія»), лінгвокультурології (розділ «Когнітивна семантика»), міжкультурної комунікації (розділ «Етнічні стереотипи в міжкультурних комунікаціях»), психолінгвістики (розділ «Національно-культурна специфіка мовленнєвої і немовленнєвої поведінки»), а також у процесі виконання дипломних і курсових робіт.

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України.

У ході обговорення дисертації суттєвих зауважень, які стосуються суті роботи, не було висунуто.

II. З урахуванням зазначеного, на фаховому семінарі кафедр англійської філології, іноземних мов для гуманітарних факультетів, перекладознавства та контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура ухвалили:

Дисертація Цинтар Наталі Василівни «Категорія емотивності в англійській художній літературі XIX та XXI століття (гендерний аспект)» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано конкретне наукове завдання із встановлення взаємозв'язку між гендерною специфікою свідомості носіїв мови та її емотивністю. З'ясування гендерних особливостей емотивного функціонування лексичних одиниць на вербальному та когнітивному рівнях в контексті творів різних літературних епох ширше розкриває емотивний потенціал мови, дозволяє формувати мовну картину світу. Результати дослідження мають важливе значення для теорії і практики формування освіти майбутніх філологів.

У дев'яти наукових публікаціях повністю відображено основні результати дисертації, з них одна стаття у науковому періодичному виданні країни ЄС (Угорщина), що входить до міжнародних наукометричних баз (Index Copernicus), та вісім статей у наукових фахових виданнях України, в тому числі чотири статті у виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз (Index Copernicus).

Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та пп. 10, 11 «Порядку

проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167).

З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Цинтар Наталі Василівни дисертація «Категорія емотивності в англійській художній літературі XIX та XXI століття (гендерний аспект)» рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

Рецензенти:

доктор філологічних наук, професор
кафедри слов'янської філології
імені Іларіона Свенціцького

Васильєва Л. П.

кандидат філологічних наук, доцент
кафедри англійської філології

Ділай І. П.

Підписи проф. Васильєвої Л.П. та доц. Ділай І.П. засвідчую.

Вчений секретар
Львівського національного
університету імені Івана Франка, доцент

Грабовецька О.С.